

Goed burgerschap zit niet in de menselijke genen. Burgerschap is daarom iets waar scholen vanaf het basisonderwijs tot het laatste moment aandacht voor moeten hebben. De vraag is hoe burgerschapsonderwijs vorm moet krijgen. Waar in het curriculum zou het aandacht moeten hebben? Op welke wijze wordt burgerschap idealiter onderwezen? Wat vereist burgerschapsonderwijs van docenten? En niet onbelangrijk: wat zijn de risico's van burgerschapsonderwijs? Hoe zit het bijvoorbeeld met het risico van indoctrinatie?

Ongemerkt leiden jongeren impliciete waarden en normen af uit keuzes over lesmethodes, onderwerpen die wel of niet aan bod komen en de manier waarop een docent de lesstof overdraagt. Wat die waarden en normen zijn, kunnen we ontdekken door ons af te vragen wiens kennis op school wordt onderwezen, wie die kennis bewust of onbewust heeft geselecteerd om onderwezen te worden en waarom dit curriculum op een bepaalde manier aan een groep jongeren wordt onderwezen. Dit vereist van ieder in het onderwijs een open, kritische houding en voor elk van hen mogelijkheden tot participatie in het vormgeven van het onderwijs.

De auteurs pleiten vanuit een liberaal perspectief op het onderwijs voor bewustheid van de vele vaak impliciete waarden en normen in het onderwijs en het curriculum. Burgerschapsonderwijs vereist beduchtheid van alle betrokkenen voor de eigen meningen en voorkeuren. Wie jonge burgers wil leren over burgerschap, heeft een zekere moed tot zelfspot nodig, om de eigen positie te relativeren als dat in het belang is van de vorming en individuele ontwikkeling van jongere burgers.

Prof. dr. M. (Marc) Vermeulen is hoogleraar strategie voor non-profitorganisaties bij TIAS School for Business and Society van Tilburg University.

H.N. (Niek) Kok, MSc, was wetenschappelijk medewerker bij de Prof.mr. B.M. TeldersStichting.

Drs. N.E. (Nathan) Soomer is manager personeel en organisatie bij het Clusius College en lid van het Onderwijsnetwerk van de VVD. Voordien was hij beleidsadviseur bij de MBO-Raad.

Dr. C.C. (Carien) Verhoeff is accountmanager/hogeschoolhoofddocent, onderzoeker bij het lectoraat Wereldburgerschap van De Haagse Hogeschool en docent aan de TIAS School for Business and Society.

Mr. Y.L. (Yolande) Vonhoff was twintig jaar werkzaam bij het ministerie van Buitenlandse Zaken en was materiaalontwikkelaar voor Stichting Leerplanontwikkeling. Momenteel is ze docent maatschappijleer en maatschappijwetenschappen.

Drs. R.S. (Ralf) Willems studeerde scheikunde en wijsbegeerte aan de Universiteit Utrecht. Zijn interesses liggen in het populariseren van (natuur)wetenschap, politieke ideeëngeschiedenis en waar deze elkaar raken. Op dit moment is hij werkzaam als docent in het voortgezet onderwijs.